

ANTON DE KOM UNIVERSITEIT VAN SURINAME
Faculteit der Juridische Wetenschappen

ZWANGER EN HIJ ONTKENT

“DE WET VERPLICHT HEM NIET”

Thesis ter verkrijging van de graad van Bachelor of Law (LLB)

Bacheloropleiding Rechten

Hopkinson, Jennifer Jacintha

Begeleider: mr. Dr. Maya Manohar

Paramaribo, december 2022

Voorwoord

Ter afronding van de bacheloropleiding in de Rechtswetenschap aan de Anton de Kom Universiteit wordt van elke student geëist een bachelor thesis te produceren op grond van gedegen onderzoek. Op basis van dit vereiste heb ik mij in de periode van juli 2022 tot en met december 2022 gecommitteerd aan het verzamelen van informatie, het plegen van onderzoek en het schrijven van de thesis met als onderwerp ‘Zwanger en hij ontkent’. Mijn behoefte om met gedreven passie steeds weer in de literatuur te duiken en gedegen onderzoek te doen, hebben geresulteerd in dit wetenschappelijk stuk.

De reden voor het kiezen van dit onderwerp is gebaseerd op een persoonlijke ervaring. De periode van studie op de bacheloropleiding in de Rechtswetenschap heb ik voor een behoorlijk deel als prettig en leerrijk ervaren. Ook de minder prettige periode heeft zeker bijgedragen aan de kennis die ik vandaag de dag bezit, al was het ten tijde van die minder mooie momenten niet merkbaar voor mij. “After all it is the good and the bad that shapes you into who you need to become!”

Ten eerste wil ik mijn dank uitbrengen aan de Here God die de bron is van alle wijsheid en inzicht en die altijd weer Zijn genade toont in alles dat wij als mens ondernemen, dus ook het studeren. Mijn zeer geduldige begeleider Mr. Dr. Maya Manohar is als mens the first in line naar wie mijn dank uitgaat, maar ook mijn mee-lezer Mr H. Edoo en de RC Mr Koorndijk. Dank aan de overige docenten die er vanaf het eerste jaar waren, mag absoluut niet ontbreken. Als leek zijnde in het juridische toen, hebben zij aan de wieg gestaan van de periode van de opgedane juridische kennis. Op de bacheloropleiding heb ik mogen ervaren dat de sleutel tot het succesvol afronden los van hard werken, samenwerken is. Uit eigen ervaring weet ik dat het zonder medestudenten onmogelijk was succesvol af te ronden. Op grond hiervan gaat mijn dank zeker ook uit naar deze studenten die hebben laten zien dat het geen wedstrijd is, maar eerder een samenspel. Alles valt en staat met familie, bloedverwant of niet... dus is het ook gepast mijn ouders, dochters, zusjes en overige familieleden, die een actieve rol hebben gespeeld, uit de grond van mijn hart te bedanken.

Jennifer J. Hopkinson

Paramaribo, december 2022

Lijst van gebruikte afkortingen

IVRK	Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind
BW	Burgerlijk Wetboek
DNA	Deoxyribonucleic Acid
V.N	De Verenigde Naties
BuFaZ	Bureau voor Familierechtelijke Zaken
EVRM	Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens
AVRM	Amerikaans Verdrag voor de Rechten van de Mens
OAS	Organisatie van Amerikaanse Staten
Art.	Artikel
SB	Staatsbesluit
GC	General Comment

Inhoudsopgave

Inleiding	4
1. Het IVRK en het afstammingsrecht	8
1.1 De geschiedenis van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind	8
1.2 Geschiedenis van het afstammingsrecht	10
1.3 Afstammingsinformatie in het kader van absolute rechten	11
1.4 Het Bureau voor Familierechtelijke Zaken	12
1.5 Moederschap, vaderschap en minderjarigheid	13
1.5.1 Bloedverwantschap en aanverwantschap	16
1.6 Ouderlijk macht en voogdij	17
1.7 De juridische gevolgen bij afwezigheid van de vader of verwekker	18
1.7.1 De maatschappelijke gevolgen bij afwezigheid van de vader of verwekker	20
2. De huidige wettelijke maatregelen	22
2.1 Vaderschapsactie	22
2.2 Levensonderhoud van de minderjarige	23
2.3 Draagkracht	24
2.4 Onderzoekresultaten kwantitatief onderzoek	24
3 Doorkruising artikel 11 AVRМ juncto artikel 17 Grondwet met artikel 7 IVRK en artikel 3 IVRK	27
3.1 Het begrip Grondrechten	27
3.2 De geschiedenis van het Amerikaans Verdrag voor de Rechten van de Mens	28
3.3 Doorkruising artikel 7 IVRK, artikel 11 AVRМ en artikel 17 Grondwet	29
3.4 Het belang van het kind als eerste overweging volgens de literatuur in het kader van de onderhoudsplicht van de vader en het afstammingsrecht	30
3.5 Het belang van het kind als eerste overweging volgens BuFaZ	32
Conclusie	
Aanbeveling	
Literatuurlijst	

Inleiding

Kinderen hebben vanaf hun ontstaan in de baarmoeder reeds een vader en een moeder. Gelet op het feit dat de baby negen maanden in de baarmoeder vertoeft, is het vanzelfsprekend dat voor de geboorte het kind reeds aan de vrouw verbonden is en zal de relatie van moeder en kind onder normale omstandigheden geen problemen of ontkenning opleveren. Men zegt ook wel dat moederschap een rechtsfeit is en vaderschap een rechtsvermoeden. Het laatste betekent dat juridisch niet zeker is wie de vader van een kind is.¹

Eeuwen terug moest de ongehuwde vrouw een onwettig kind toch erkennen om burgerlijke betrekkingen met haar kind te krijgen. In het jaar 1947 kwam de wettelijke bepaling dat de ongehuwde moeder haar kind moest erkennen te vervallen.² Er is een bekend citaat dat luidt: “Mother's baby, father's maybe”. Dit citaat werd vaker gebruikt wanneer een man beweerde dat hij niet de vader van het kind was. Met dit citaat gaf de moeder dan aan dat de man wel kan ontkennen de vader te zijn, tegen beter weten in, maar dat zij, de vrouw dus, wel zeker de moeder is gelet op de zwangerschap en de bevalling. In ideale gevallen zal het kind ook een verwekker hebben die zich gedurende het gehele proces gedraagt en opstelt als te zijn de vader van het kind en zal hij de baby voor, bij of na de geboorte erkennen.³ De vader en de moeder zijn dan de ouders of wettelijke verzorgers van het kind. Uit hoofde van het ouderschap maakt het kind aanspraak op bepaalde rechten. We spreken dan over de rechtspositie van het kind.

Door wetgeving ontstaan er rechten en plichten voor mensen. Wetgeving wordt ingesteld om een norm te stellen en de maatschappij te ordenen, maar wetgeving biedt ook rechtsbescherming.⁴ De rechten van het kind, voornamelijk het minderjarig kind en de plichten van de ouders jegens het minderjarig kind zijn opgenomen in het Surinaams Burgerlijk Wetboek, boek 1.

Behalve in wetgeving, dus de nationale bronnen, zijn de rechten van het kind ook opgenomen in verdragen. Op 20 november 1989 nam de algemene vergadering van de Verenigde Naties het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK) aan. In het IVRK staan

---

¹ Lückers 1994, p. 245.

² Holtrust 1993, p. 9.

³ Buitenkamp 2011, p. 38.

⁴ Wolfsen Aleid 2016, p. 50.

vierenvijftig artikelen met afspraken over de rechten van kinderen tot de leeftijd van 18 jaar. Het IVRK is ondertekend door bijna alle landen in de wereld.

In het IVRK is opgenomen dat in beginsel van belang is dat beide ouders gezamenlijk de eerste verantwoordelijkheid dragen voor het belang van het kind, de opvoeding en ontwikkeling van het kind (artikel 18 IVRK).⁵

Een natuurlijk niet-erkend kind is een kind dat niet door de biologische vader erkend is. Artikel 342 lid 1 BW⁶ geeft aan dat de vader van een natuurlijk niet-erkend kind verplicht is om gedurende de minderjarigheid van dit kind naar draagkracht te voorzien in deszelfs verzorging en opvoeding. Het komt wel eens voor dat de biologische vader ontkent de verwekker te zijn. De vraag rijst, hoe daarmee omgegaan dient te worden in het belang van het kind. Het kind mist de rechten die artikel 342 lid 1 BW hem toekent vanwege het feit dat de verwekker ontkent de biologische vader te zijn.

Er is ook geen wetgeving die de vader verplicht zich aan een DNA test te onderwerpen.⁷ Vaders kunnen bij een verplichting hiervan ook wel een beroep doen op artikel 11 Amerikaans Verdrag inzake de Rechten van de Mens⁸ (AVRM) en artikel 7 van de Grondwet⁹, namelijk dat er sprake is van schending van hun privacy. Suriname is partij bij het AVRM sinds 1987.¹⁰

Na onderzoek te hebben gepleegd bij het Bureau voor Familierechtelijke Zaken (BuFaZ) blijkt er in Suriname ook geen wetgeving te zijn die dat verplicht.¹¹ Het gevolg is dat de man op zeer gemakkelijk wijze zijn verplichting, om invulling te geven aan het bovengenoemde artikel ontloopt. Alhoewel de wet ervoor gezorgd heeft dat zowel het erkend kind als het niet erkend kind door de vader in onderhoud voorzien moeten worden, blijkt het toch niet een geheel gesloten systeem te zijn wanneer het gaat om het natuurlijk niet-erkend kind.

---

⁵ Art. 18 lid 1 IVRK: De Staten die partij zijn, doen alles wat in hun vermogen ligt om de erkenning te verzekeren van het beginsel dat beide ouders de gezamenlijke verantwoordelijkheid dragen voor de opvoeding en de ontwikkeling van het kind. Ouders of, al naar gelang het geval, wettige voogden, hebben de eerste verantwoordelijkheid voor de opvoeding en ontwikkeling van het kind. Het belang van het kind is hun allereerste zorg”.

⁶Art 342 lid 1 BW: De vader van een natuurlijk-niet erkend kind is verplicht om gedurende de minderjarigheid van dit kind naar draagkracht te voorzien in deszelfs verzorging en opvoeding.

⁷ Buitenkamp 2011, p. 41.

⁸ Art. 11 ARVM: 1. Everyone has the right to have his honor respected and his dignity recognized. 2. No one may be the object of arbitrary or abusive interference with his private life, his family, his home, or his correspondence, or of unlawful attacks on his honor or reputation.

⁹ Art. 17 lid 1 GW: Een ieder heeft recht op eerbiediging van zijn privéleven, zijn gezin, zijn woning en van zijn eer en goede naam.

¹⁰ Pact of San Jose, 22-11-1969. Suriname has ratified the American Convention on Human Rights on 12-11-1987.

¹¹ Interview onderhoofd BuFaZ. mr Purperhart.

Probleemomschrijving

Artikel 342 lid 1 BW geeft aan dat de vader van een natuurlijk niet- erkend kind verplicht is om naar draagkracht te voorzien in de verzorging en opvoeding gedurende de minderjarigheid van dit kind. Wat er thans te zien is, is dat vaders of verwekkers gewoon aangeven niet de vader te zijn en dat er geen wetgeving is die hen verplicht zich aan een DNA-test te onderwerpen. Het gevolg is dat de verwekkers er makkelijk vanaf komen om zich van hun taak te kwijten. Het kind mist de rechten die artikel 342 lid 1 BW biedt.

Indachtig het bovenstaande luidt mijn probleemstelling als volgt:

“Welke wettelijke maatregelen kunnen in het belang van het kind conform het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind, genomen worden, indien het kind niet is erkend en de vader ontkent de verwekker te zijn”?

Ter beantwoording van de bovengenoemde onderzoeksvraag zijn er een aantal deelvragen geformuleerd namelijk:

- Wat zegt het IVRK over het recht op afstammingsinformatie en is het een absoluut recht voor het kind?
- Welke wettelijke maatregelen kunnen getroffen worden bij ontkenning van de vader dat hij de verwekker is?
- Welke mogelijke juridische argumenten kan de verwekker aanvoeren tegen pressiemiddelen tot erkenning van het kind?
- Waarom wordt in tegenstelling tot het fundamenteel recht van de verwekker, het belang van het kind (artikel 3 IVRK) als eerste overweging genomen?

Doelstelling

Het onderzoek heeft als doel om bewustwording teweeg te brengen in de samenleving dat de verantwoordelijkheid voor een kind behoort te rusten op de schouders van zowel de moeder als de vader, ongeacht de relatie tussen de ouders. Alhoewel de wetgever duidelijke richtlijnen geeft, zien wij dat er best wel mazen zijn in de wet die het kind en de moeder toch aan het kortste eind laten trekken in sommige gevallen. Met dit onderzoek is het mogelijk om dit wetsartikel aangaande dit vraagstuk in overweging te nemen.

Onderzoeksmethode

Er zal gebruikt gemaakt worden van literatuuronderzoek, kwantitatief en kwalitatief onderzoek. Bij het laatstgenoemde zullen meerkeuze vragen gesteld worden door middel van een enquête die later in grafieken, diagrammen en tabellen zullen worden weergegeven. Er zullen ook andersoortige vragen gesteld worden aan BuFaz en diverse officieren van justitie.

Wetenschappelijke relevantie

Dit onderzoek draagt bij om het recht van een natuurlijk niet-erkend kind dat voortvloeit uit artikel 342 lid 1 BW kind te garanderen op basis van het IVRK. Door dit onderzoek kan worden nagegaan op welke wijze de nationale wetgeving al dan niet bijdraagt ter waarborging van de belangen van bovengenoemde kinderen en welke maatregelen kunnen worden genomen.

Maatschappelijke relevantie

Vanuit een maatschappelijk perspectief kan dit onderzoek bijdragen aan een maatschappelijke bewustwording. Wellicht zouden verwekkers vrijwillig kunnen bijdragen aan de opvoeding en verzorging van het minderjarig natuurlijk niet-erkend kind, anderzijds zullen moeders tot het besef kunnen komen dat ontkenning van de verwekker geen reden is om zonder slag of stoot zich alleen verantwoordelijk op te stellen voor de opvoeding en verzorging van het kind.

Thesis Opbouw

In hoofdstuk één wordt de geschiedenis van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind en van het afstammingsrecht nader bekeken, alsmede de afstammingsinformatie in het kader van absolute rechten. De begrippen moederschap, vaderschap, bloedverwantschap, minderjarigheid, ouderlijke macht en voogdij worden ook belicht. Verder wordt nagegaan wat de juridische- en sociale gevolgen zijn bij afwezigheid van de vader of verwekker.

Vervolgens wordt in hoofdstuk twee gedocumenteerd aangegeven welke wettelijke maatregelen kunnen worden getroffen bij ontkenning van de vader dat hij de verwekker is, alsmede wat er onder het begrip levensonderhoud van de minderjarige en draagkracht verstaan worden

In hoofdstuk drie wordt het begrip grondrechten belicht. De doorkruising van artikel 7 IVRK met artikel 11 AVRVM en artikel 17 van de Surinaamse Grondwet wordt uitgelegd in samenhang met het belang van het kind.

1. Het IVRK en het afstammingsrecht

Inleiding

Een natuurlijk kind dat niet erkend is heeft op grond van artikel 342 lid 1 BW het recht om door de vader naar draagkracht verzorgd en opgevoed te worden. Het is niet altijd bekend wie de vader is van een niet erkend kind. Om aanspraak te maken op het bovengenoemde recht uit het artikel zal dus ook duidelijk moeten zijn wie de vader is van het kind. De afstammingsinformatie is dus van groot belang voor het kind. Ter beantwoording van de deelvragen wat het IVRK zegt over het recht op afstammingsinformatie en als het recht op afstammingsinformatie een absoluut recht voor het kind is, zal in dit hoofdstuk allereerst de geschiedenis van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK) worden beschreven gezien het feit dat in dit verdrag het recht op afstammingsinformatie van het kind wordt erkend. Daarna wordt de wijze van het verkrijgen van het moeder- en vaderschap nagegegaan. Ook de mogelijke juridische en maatschappelijke gevolgen voor het kind worden beschreven wanneer de vader ontkent de verwekker te zijn en op basis daarvan afwezig is in het leven van het kind. Het IVRK heeft de kinderen in de leeftijdsklasse van 0 tot 18 jaar als doelgroep.

1.1 De geschiedenis van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind

Het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK) is tot stand gekomen op 20 november 1989 in New York.¹² De Verenigde Naties (VN) namen een verklaring aan op 20 november 1959 die betrekking had op de rechten van het kind. In 1924 werd de ‘Declaration of the rights of the child’ door de assemblée van de Volkenbond goedgekeurd tijdens haar vijfde zitting. Deze verklaring werd ook de Verklaring van Genève genoemd.

De eerste en verontwaardigde reactie op de verwoestende invloed op de kinderen die te wijten was aan de Eerste Wereldoorlog werd middels de verklaring van 1924 gedaan. In 1934 werd deze verklaring opnieuw onderschreven en in 1948 werd de verklaring van 1924 herzien door de “General Council of the International Union for Child Welfare”.¹³ Het nieuwe ontwerp was veel omvattender dan de eerste verklaring, gelet op het feit dat de opvatting met betrekking tot wat verstaan wordt onder bescherming van het kind drastisch veranderd waren. De verwoestende gevolgen van de oorlog waren, dat er veel weeskinderen onbeschermd

---

¹² Preambule, Verdrag inzake de Rechten van het kind.

¹³ Lückers 1994, p. 7.

waren achtergebleven. Na herhaaldelijke wijzigingen van het verdrag heeft de Algemene Vergadering van de VN unaniem op 20 november 1959 de verklaring goedgekeurd.¹⁴

Suriname heeft op 26 januari 1990 het IVRK ondertekend en op 1 maart 1993 geratificeerd. Het ondertekenen van dit verdrag door Suriname brengt met zich mee dat Suriname verplicht is zich aan al de vierenvijftig artikelen in dit verdrag te houden.

Het IVRK is opgebouwd uit vier delen. De preambule is het eerste gedeelte en daarin is de kern van het verdrag te vinden. Verder geeft het de beweegredenen aan die ervoor gezorgd hebben dat dit verdrag tot stand kwam en internationale acceptatie kreeg. In de preambule is de erkenning van inherente waardigheid te vinden, maar ook de rechten van de kinderen die gelijk, doch onvervreemdbaar zijn en die de grondslag voor vrijheid, gerechtigheid en vrede wereldwijd zijn. Kort samengevat komt het erop neer dat het kind op basis van zijn geestelijke en lichamelijke onrijpheid bijzondere zorg en bescherming nodig heeft en wel reeds voor de geboorte. Voorts moet het kind voor een harmonische en volledige ontplooiing opgroeien in een gezinsomgeving waar er sprake is van geluk, liefde en begrip.

Het tweede gedeelte van het verdrag behelst de artikelen 1 tot en met artikel 41. Dit gedeelte geeft aan dat staten actie moeten ondernemen om de verplichtingen die ze zijn aangegaan te verwezenlijken, behoudens voorbehoud.

Het derde gedeelte van het verdrag bestaat uit artikel 42 tot en met artikel 45. Hier staat centraal, toezicht op het naleven van de bepalingen, zoals het bekendmaken van het verdrag alsmede de rapportageplicht aan het Comité voor de Rechten van het Kind.

Het laatste gedeelte van het verdrag bestaat uit artikel 46 tot en met artikel 54. Dit gedeelte behelst informatie over het ondertekenen, ratificeren, amendementen, voorbehouden alsmede terugtrekking uit het verdrag.

---

¹⁴ Lückers 1994, p. 8.

1.2 Geschiedenis van het afstammingsrecht

Tot voor het jaar 1947 werd er gebruik gemaakt van het oud- vaderlands recht. In dit recht werd er een onderscheid gemaakt tussen wettig en onwettige kinderen. De onwettige kinderen werden bastaarden genoemd. De groep bastaarden werd onderverdeeld in twee groepen te weten:

- ‘Speelkinderen’, deze waren de kinderen geboren uit twee ongetrouwden, en de
- ‘Overwonnen’ kinderen, deze kwamen voort uit hoererij of uit ouders die te nauw aan elkaar verwant waren. Deze laatstgenoemden werden weer in twee groepen verdeeld namelijk de echtbreuk - kinders en de bloedschand - kinders. Voor de moeder was er geen onderscheidt tussen de speel- en de wettige kinderen. Dit fenomeen stond bekend als *“moeder maakt geen bastaard”*.¹⁵

Het speelkind erfde van de moeder en haar verwanten als een wettig kind. Kwam het speelkind te overlijden, dan erfde de moeder tezamen met haar verwanten. De helft van de nalatenschap werd geërfd en het ander deel viel in de boezem van de grafelijkheid. Bij de overwonnen kinderen was er geen sprake van erven van de moeder en haar verwanten, noch omgekeerd. In het geval van de overwonnen kinderen verviel hun nalatenschap volledig in handen van de grafelijkheid. De moeder was verplicht de speelkinderen en de overwonnen kinderen te onderhouden.¹⁶

De vader had geen familierechtelijke betrekkingen met het onwettig kind. Hierdoor kon het kind niet van de vader erven, noch zijn naam dragen en stond het ook niet onder zijn macht. Uit de verhouding vloeide alleen de onderhoudsplicht voort naar het onwettig kind en ook de verplichting voor schadevergoeding aan de echtgenoot van de vrouw met wie hij het kind had verwekt.¹⁷ De schadevergoeding was op basis van het overspel dat had plaatsgevonden.

---

¹⁵ Asser 2020, p. 140.

¹⁶ Asser 2020, p. 141.

¹⁷ Asser 2020, p. 141.

1.3 Afstammingsinformatie in het kader van absolute rechten

Het Afstammingsrecht is op sterke wijze veredeld op biologisch verwantschap tussen kinderen en ouders, maar adoptie is een uitzondering op de regel, omdat adoptieouders en hun kinderen wel een afstammingsband hebben maar geen biologische verwanten zijn.¹⁸

Conform artikel 334 BW staan een natuurlijk kind en zijn afstammelingen in familierechtelijke betrekkingen tot de moeder en haar bloedverwanten en, na erkenning, ook tot de vader en diens bloedverwanten.

Absolute rechten zijn rechten die tegenover een ieder gehandhaafd kunnen worden. Men duidt het ook aan als exclusief recht.

Artikel 7 van het IVRK geeft aan dat een kind recht heeft op de informatie over zijn afstamming. Dit artikel geeft aan dat het kind het recht heeft om zijn ouders te kennen en door hen te worden verzorgd. Dit recht op afstammingsinformatie voor kinderen is echter niet absoluut volgens de Hoge Raad zijn uitspraak van 15 april 1994, *NJ* 1994/608 in de zaak *Valkenhorst*. Hij is van mening dat het recht om de informatie te hebben van welke ouders een individu afstamt ook het algemeen persoonlijkheidsrecht inhoudt dat als fundament een grondrecht heeft als het recht op eerbied voor het privéleven.¹⁹ Hieronder valt te verstaan dat de vader niet onder alle omstandigheden verplicht is om het kind informatie te verstrekken over zijn afstamming of mee te werken aan een DNA - onderzoek. Dit gelet op artikel 11 van het AVRVM dat aangeeft dat onderworpen worden aan willekeurige inmenging in zijn persoonlijke aangelegenheden verboden is.

Het komt in Suriname vaker voor dat de verwekker onbekend is bij de kinderen. Niet alleen in de gevallen waarbij de moeder het zelf ook niet weet, maar ook vanwege situaties waarbij de verwekker ontkent het kind te hebben verwekt. In Suriname is de overheidsinstelling die men vaak genoeg als eerst benadert om te bemiddelen in kwesties aangaande familie zaken en het minderjarige kind het Bureau voor Familierechtelijke Zaken (BuFaZ). In gevallen waarbij het kind niet is erkend en de vader ontkent de verwekker te zijn, staat BuFaZ helaas niet te sterk om de onderhoudsplicht af te dwingen. Er is wel een manier hoe dat toch te doen, maar daar zijn er een aantal “spelregels” voor die later belicht zullen worden.

---

¹⁸ Ter Haar & Kolkman 2014, p. 15.

¹⁹ Asser 2020, p. 148.

1.4 Het Bureau voor Familierechtelijke Zaken

BuFaZ heette voorheen Voogdijraad en werd in 1907 opgericht. In 1983 veranderde de naam in BuFaZ. Deze instantie staat open voor eenieder die zich zorgen maakt over de verzorging en opvoeding van minderjarige kinderen, maar ook voor gevallen waarbij er aangetoond kan worden dat er niet voorzien is in het gezag van een minderjarig kind. Kort gezegd is dit de instantie in Suriname die zich bezighoudt met kwesties aangaande Personen- en Familierecht, meer specifiek het kind rakende. Behalve de in dit Burgerlijk Wetboek of in andere wetten uitdrukkelijke genoemde bemoeienissen, is hen ook opgedragen de zorg voor minderjarigen, die bij rechterlijk vonnis of op een ander wijze aan het bureau zijn toevertrouwd.²⁰

Aangezien de rechter niet uren met het kind of een familielid in gesprek kan zijn, wordt BuFaZ als de rechterhand van de rechters gezien. Bij een dergelijk probleem waarbij het minderjarig kind, hetzij erkend of niet, niet verzorgd wordt door de vader kan deze instantie benaderd worden voor een oplossing in het belang van het kind.

De taken van het BuFaZ zijn²¹:

- Er voor zorgdragen dat elke minderjarige in Suriname onder het gezag staat van een voogd met toeziende voogd;
- Het bevorderen van bescherming voor de jeugd;
- Het bevorderen van een goede samenwerking tussen particuliere instellingen en de overheid qua bescherming van de jeugd;
- Het adviseren van de rechter in kwesties waarin minderjarigen betrokken zijn;
- Zorgdragen voor alle minderjarigen waar speciale zorg vereist is;
- Het stimuleren van maatregelen inzake kindbescherming;
- Alimentatie innen en afdragen ten behoeve van het minderjarige kind;
- Het stimuleren van het contact tussen kinderen en ouders binnen een huwelijk of bij scheiding, ook wel bekend als het omgangsrecht.

De activiteiten van het BuFaZ zijn:

- Voorzien in gezag. Bijvoorbeeld als de ouder(s) van het kind zijn komen te overlijden, maar ook in gevallen waar de moeder minderjarig is;

---

²⁰ Art. 382b lid 1 BW: Er is een Bureau voor Familierechtelijke Zaken, waaraan behalve de in dit Wetboek of in andere wetten uitdrukkelijk genoemde bemoeienissen- is opgedragen de zorg voor de minderjarigen, die bij rechterlijke vonnis of anderszins aan de zorg van het Bureau zijn toevertrouwd.

²¹ SB 28 december 1983 no 127

- Ontheffing/ stopzetting van de ouderlijke macht en voogdij, adoptie en voorlopige toevertrouwing die allemaal vallen onder jeugdbeschermingsmaatregelen;
- Bezoekregeling tussen ouders en kinderen;
- Het voeren van rechtsgedingen en het verrichten van onderzoek in verband met het uitbrengen van advies aan de rechter;
- Bemiddelen voor het verkrijgen van alimentatie.

1.5 Moederschap, vaderschap en minderjarigheid

Aangezien het recht op afstammingsinformatie voor het kind is vastgelegd in het IVRK zoals eerder al aangegeven, is het van belang om de wettelijke mogelijkheden te behandelen.

Moederschap

Het moederschap is in tegenstelling tot het vaderschap eenvoudig vast te stellen. Juridisch zegt men terecht ook dat het moederschap een rechtsfeit is. Er zijn twee manieren waarop een vrouw moeder kan worden.

In het eerste geval gaat het om de vrouw die bevallen is van een baby. Zij is van rechtswege de moeder van het kind. Echter is dit niet altijd het geval. In het geval van een draagmoeder is de vrouw die bevalt slechts de vrouw die het kind heeft helpen dragen, maar niet de biologische moeder. In zo een situatie is de eicel van een vrouw in de baarmoeder van de draagmoeder geplaatst.²² Vreemd is dat absoluut niet, omdat het niet altijd zo is dat de vrouw die van het kind bevalt ook inderdaad de moeder is.

De tweede wijze waarop een vrouw moeder wordt is via adoptie.²³

Vaderschap

Juridisch zijn er vijf manieren om als vader van een kind te worden aangemerkt nl:

1. Als de man ten tijde van de geboorte met de vrouw is gehuwd.²⁴

In dit geval is de man van rechtswege de juridische vader van het kind. Deze wijze van vaderschap verkrijging is op basis van het gesloten huwelijk tussen de vrouw en de man.²⁵

---

²² Buitenkamp 2011, p. 34.

²³ Buitenkamp 2011, p. 35./ Buitenkamp 2011, p. 42.

²⁴ Art. 303 BW: " Het kind hetwelk staande het huwelijk is geboren of verwekt, heeft de man tot vader.

²⁵ Buitenkamp 2011, p. 36.

2. Wanneer het huwelijk met de vrouw uit wie het kind is geboren, binnen 306 dagen voor de geboorte van het kind is ontbonden op grond van zijn dood.²⁶

Een gemiddelde zwangerschap heeft een duur van 280 dagen. Gelet op het veelvuldig voorkomen van zwangerschappen die overtijd zijn, heeft de wetgever ook dat in acht genomen en de termijn op 306 dagen gesteld.²⁷

3. Erkenning van het kind.²⁸

Deze handeling valt onder een rechtshandeling, om de juridische vader van een kind te worden door erkenning is het geen vereiste dat de man inderdaad ook de verwekker is.²⁹

4. Bij gerechtelijke vaststelling.³⁰

Bij gerechtelijke vaststelling wordt aan de moeder en het kind de gelegenheid geboden om het vaderschap vast te stellen zonder medewerking van de verwekker.³¹ Niet altijd wordt bij deze methode gebruik gemaakt van een DNA- test. Bij gerechtelijke vaststelling van het vaderschap wordt de verwekker de juridische vader. Bij de gerechtelijke vaststelling is een DNA test niet altijd vereist, omdat de vader niet de verwekker hoeft te zijn. Echter bij betwisting is het wel een vereiste. In Suriname wordt in de praktijk deze methode nog niet gehanteerd.

5. Op grond van adoptie.³²

Het kind krijgt familierechtelijke betrekkingen met de man die het kind heeft geadopteerd.³³ De bovenstaande vijf punten vallen onder het juridische vaderschap.

Minderjarigheid

Een voorwaarde voor het kind om aanspraak te maken op het recht dat artikel 342 lid 1 BW biedt, is dat het kind minderjarig behoort te zijn, maar wie zijn nu minderjarigen? Minderjarigen zijn zij die de volle ouderdom van eenentwintig jaren niet hebben bereikt en

---

²⁶ Buitenkamp 2011, p. 36.

²⁷ Buitenkamp 2011, p. 37.

²⁸ Art. 334 BW: Een natuurlijk kind en zijn afstammelingen staan in familierechtelijke betrekkingen tot de moeder en haar bloedverwanten en, na erkenning, ook tot de vader en diens bloedverwanten

²⁹ Buitenkamp 2011, p. 37.

³⁰ Buitenkamp 2011, p. 36.

³¹ Buitenkamp 2011, p. 40.

³² Art. 342k BW: Adoptie geschiedt door een rechterlijke uitspraak, waarbij een verzoek van een echtpaar, om een kind te mogen adopteren, wordt ingewilligd./ Buitenkamp 2011, p. 42.

³³ Buitenkamp 2011, p. 42.

niet vroeger in de echt zijn getreden.³⁴ De inhoud van het begrip “minderjarigheid” wordt gekwalificeerd door twee belangrijke aspecten, en wel de handelingsonbekwaamheid, dat wil zeggen dat een minderjarige niet bekwaam geacht wordt om rechtshandelingen te verrichten, tenzij de wet anders bepaalt, en de regel dat een minderjarige een meerderjarige heeft die het gezag uitoefent.³⁵

Rechtshandelingen zijn handelingen waarbij het rechtssubject het rechtsgevolg beoogd. Met de onbekwaamheid van de minderjarige heeft de wetgeving diens bescherming voor ogen.³⁶

Een door een minderjarige verrichte rechtshandeling is aantastbaar/vernietigbaar, echter zijn er uitzonderingen op de handelingsonbekwaamheid van de minderjarigen:³⁷

- Een kind dat de betekenis van zijn handelen kan overzien, waarbij er ook nog sprake is van toestemming van zijn wettelijke vertegenwoordigers kan als bekwaam worden beschouwd. Deze toestemming kan stilzwijgend of uitdrukkelijk zijn geweest. Ten aanzien van dit punt zegt meester Praag dat er hieromtrent een wettelijke regeling ontbreekt in ons land, maar hij verwacht dat de Surinaamse rechter de arresten *Computercursus; Hr 14 oktober 1983, NJ 1984, 106 en Triepels- van Kantens: HR 23 januari 1987, NJ 1987, 913* zal navolgen.
- Handlichting, door de rechter.³⁸
- Arbeidsovereenkomst, maar op voorwaarde dat er een machtiging is van een wettige vertegenwoordiger.³⁹

De minderjarige leeftijd in Suriname duurt totdat de leeftijd van 21 jaar bereikt is⁴⁰, echter zal in het nieuw BW de meerderjarigheid worden gesteld op 18 jaar. Alhoewel volgens het huidige BW de leeftijd van meerderjarigheid gesteld is op 21 jaar, zijn er enkele wettelijke uitzonderingen op deze regel.

- rijbevoegdheid⁴¹
- stemrecht⁴²

---

³⁴ Art. 382 BW: Minderjarigen zijn de zodanigen die de volle ouderdom van een en twintig jaren niet hebben bereikt en niet vroeger in de echt zijn getreden.

³⁵ Lückers 1994, p. 63.

³⁶ Praag 2007, p. 72.

³⁷ Praag 2007, p.72.

³⁸ Art. 472 BW: Door handlichting kan de minderjarige meerderjarig worden verklaard, of kunnen aan hem bepaalde rechten van meerderjarigheid worden toegekend.

³⁹ Art. 1613 g BW: Een minderjarige is bekwaam als werknemer arbeidsovereenkomsten aan te gaan, indien hij daartoe door zijn wettelijke vertegenwoordiger, hetzij mondeling, hetzij schriftelijk, is gemachtigd.

⁴⁰ Art. 382 BW: Minderjarigen zijn de zodanigen die de volle ouderdom van een en twintig jaren niet hebben bereikt en niet vroeger in de echt zijn getreden.

⁴¹ Art. 36 lid1. GB 1957 no 103

⁴² SB. 29 september 1987 no 71

- het verkrijgen van de status van meerderjarigheid indien met toestemming van de ouders gehuwd op jongere leeftijd.

1.5.1 Bloedverwantschap en aanverwantschap

De afstammingsinformatie is ook van belang voor het vaststellen van de betrekkingen van bloed- en aanverwantschap. Er bestaat in de wet ook een artikel “verboden graad”, dat artikel verbiedt personen te huwen met een ander van een bepaalde graad in dezelfde familie.⁴³

Bloedverwantschap

Bloedverwantschap is de betrekking tussen personen waar de een van de ander afstamt, dan wel dezelfde stamvader of stammoeder hebben. Er bestaat geen bloedverwantschap tussen het kind en zijn biologische vader indien hij het kind niet heeft erkend.⁴⁴ Gerechtelijke vaststelling van het vaderschap, erkenning en adoptie hebben ook bloedverwantschap als gevolg. In dit kader gaat het om het bestaan van de familierechtelijke betrekking volgens artikel 334 BW. Er kan dus sprake zijn van wettelijke bloedverwantschap zonder biologische banden. Er is dus geen verschil tussen ‘familierechtelijke betrekking’ en bloedverwantschap.⁴⁵

Aanverwantschap

Aanverwantschap is de betrekking tussen de ene echtgenoot en de bloedverwanten van de andere.⁴⁶ Bij aanverwantschap is er geen sprake van graden, het wordt ook niet opgeheven door het eindigen van het huwelijk. Er bestaat een belangrijk verschil tussen bloed- en aanverwantschap op het gebied van de onderhoudsverplichtingen.⁴⁷

Het onderscheid is namelijk dat kinderen verplicht zijn om hun ouders te verzorgen en andere bloedverwanten in de opgaande linie wanneer deze behoeftig zijn.⁴⁸ Er is geen beperking aangeven, maar als het op schoonouders aankomt dan geldt dezelfde regel, echter met een uitzondering, namelijk dat deze verplichting stopt als de schoonouders tot een tweede huwelijk overgaan.⁴⁹

---

⁴³ Art. 83 BW: Het huwelijk is verboden tussen alle personen, die elkander bestaan in de opgaande en nederdalende linie, hetzij door wettige, hetzij door onwettige geboorte, of door aanhuwelijking; en in de zijlinie tussen broeder en zuster, wettige of onwettige.

⁴⁴ Asser 2020, p. 42.

⁴⁵ Asser 2020, p. 43.

⁴⁶ Asser 2020, p. 44.

⁴⁷ Asser 2020, p. 45.

⁴⁸ Art 373a BW: De kinderen zijn verplicht hun ouders en andere bloedverwanten in de opgaande linie, wanneer zij behoeftig zijn, te onderhouden.

⁴⁹ Art 374 lid 1 BW: Schoonzoons en schoondochters moeten, en in dezelfde gevallen, aan hun schoonouders onderhoud verschaffen; doch deze verplichting houdt op: wanneer de schoonmoeder tot een tweede huwelijk is overgegaan.

1.6 Ouderlijk macht en voogdij

Ter bescherming van kinderen, waarbij zij conform artikel 18 van het IVRK door beide ouders gezamenlijk als eerste verantwoordelijken opgevoed dienen te worden en dat de Staat hen bij deze taak bijstaat zijn er in de wet maatregelen opgenomen die voorzien hierin.

Minderjarigen staan gedurende het huwelijk van hun ouders onder de ouderlijke macht tot de meerderjarige leeftijd bereikt is, voor zover de ouders daarvan niet zijn ontheven of ontzet,⁵⁰ of voor zover zij de ouderlijke macht vanaf de wettiging niet kregen.⁵¹ De ouderlijke macht wordt echter alleen door de vader uitgeoefend behalve in het geval van ontzetting, ontheffing en bij de bepalingen aangaande scheiding van tafel en bed en als hij buiten de mogelijkheid verkeert dit uit te oefenen.

Voogdij van rechtswege

Deze wijze van voogdij verkrijging vindt op twee manieren plaats.

Het eerste geval is over een natuurlijk kind. Artikel 358 lid 1 BW geeft aan dat natuurlijke kinderen uitsluitend onder voogdij staan. Over een natuurlijk kind is van rechtswege de moeder de voogdes, behalve als ze bij haar bevalling onbevoegd was.⁵² Een vader die zijn natuurlijk kind heeft erkend, kan ingeval hij niet van de voogdij is uitgesloten, een verzoek richten aan de kantonrechter om hem tot voogd over het kind te maken.⁵³

Het tweede geval waarbij voogdij van rechtswege ontstaat is na ontbinding van het huwelijk door de dood. Op basis van artikel 397 lid 1 BW behoort na de dood van een der ouders de voogdij van het minderjarige kind van rechtswege aan de langstlevende der ouders.

---

⁵⁰ n de bepalingen betreffende scheiding vaArt. 353 lid 1 BW: Behoudens het geval van ontheffing of ontzetting het geval dat niettegenstaande wettiging de vader niet de ouderlijke macht heeft gekregen, en tafel en bed, oefent de vader alleen deze macht uit.

⁵¹ Art. 352 BW: Gedurende het huwelijk der ouders staat het kind tot aan zijn meerderjarigheid onder hun macht, voor zover zij daarvan niet zijn ontheven of ontzet of voor zover zij niet bij plaats gehad hebbende wettiging niet de ouderlijke macht hebben gekregen.

⁵² Art. 405 lid 1 BW: Over een natuurlijk kind is de moeder van rechtswege voogdes, tenzij zij bij haar bevalling van de voogdij was uitgesloten.

⁵³ Art. 405b lid 1 BW: De vader die zijn natuurlijk kind heeft erkend, kan, indien hij niet van de voogdij is uitgesloten, de kantonrechter verzoeken hem tot voogd over hetzelfde te benoemen.

Testamenteir voogdij

Voogdij kan ook worden uitgeoefend door een ander persoon in plaats van de ouder van het minderjarige kind. Het zou een familielid kunnen zijn, het kan dat dit lid testamentair door de ouders is voorgedragen om de voogd van het kind te worden na de dood.⁵⁴

Door de rechter opgedragen voogdij⁵⁵

Het kan ook een mogelijkheid zijn dat de rechter de voogdij opdraagt in gevallen waar er geen sprake is van voogdij van rechtswege of van testamentaire voogdij.⁵⁶

Door de rechter opgedragen voogdij wil niet letterlijk zeggen dat de rechter de voogdij opdraagt aan een derde. Het is slechts dat de rechter het verzoek honoreert van degene die het verzoek indient voor de voogdij.⁵⁷

In het Surinaams Burgerlijk Wetboek is wettelijk voorzien onder welk soort gezag een kind valt indien, hij/zij binnen of buiten een huwelijk is geboren. Artikel 18 lid 2⁵⁸ van het IVRK geeft aan dat staten dienen te voorzien in passende bijstand aan ouders/wettige voogden bij hun verantwoordelijkheden middels het instellen van diensten, voorzieningen voor kinderzorg. Het Bufaz voorziet enigszins in deze bepaling van het IVRK. Voorziening in gezag over het kind wordt door Bufaz via de familierechter geregeld, indien hierin niet is voorzien. Behandeling van de verschillende vormen van gezag over het kind geeft inzicht in de implementatie van artikel 18 en artikel 7 IVRK. Het is van belang dat een kind weet wie zijn ouders zijn en welke mogelijkheden er zijn voor de ouders.

1.7 De juridische gevolgen bij afwezigheid van de vader of verwekker

Zoals eerder gezien in paragraaf 1.5 zijn er vijf manieren om juridisch vader van een kind te worden, maar wie is volgens het recht de verwekker? Het is raadzaam aan te geven dat het begrip verwekker niet steeds samenvalt met het begrip ‘biologische vader’. Het Nederlands Recht spreekt van verwekker wanneer het om de man gaat die samen met de moeder het kind op natuurlijke wijze heeft laten ontstaan, bij kunstmatige inseminatie is de man verwekker, maar wordt hij niet als biologische vader gezien volgens het arrest van HR 26 juni 2009, nr.

⁵⁴ Van der Put & Neleman 1971, p. 111.

⁵⁵ Art 410 lid 1 BW: Over alle minderjarigen die niet staan onder de ouderlijke macht en in wier voogdij niet reeds op wettige wijze is voorzien, wordt een voogd benoemd door de kantonrechter.

⁵⁶ Van der Put & Neleman 1971, p. 111.

⁵⁷ Spraakgesprek onderhoofd BuFaZ. mr. Purperhart.

⁵⁸ Art. 18 lid 2 IVRK: Om de toepassing van de in dit verdrag genoemde rechten te waarborgen en te bevorderen, verlenen de Staten die partij zijn, passende bijstand aan ouders en wettige voogden bij de uitoefening van hun verantwoordelijkheden die de opvoeding van het kind betreffen, en waarborgen zij de ontwikkeling van instellingen, voorzieningen en diensten voor kinderzorg.

07/13656. In Suriname gaat het recht ervan uit dat de verwekker altijd ook de biologische vader is, maar niet altijd de juridische vader hoeft te zijn. BuFaZ hanteert dezelfde zienswijze.⁵⁹

Met de zinsnede “afwezigheid van de vader” wordt in dit kader bedoeld dat de vader geen actieve rol speelt in het leven van het minderjarig kind, omdat hij ten eerste ontkent het kind te hebben verwekt, derhalve het kind niet heeft erkend en dan ook geen familierechtelijke betrekkingen met het kind heeft. Er is hier ook geen sprake van een juridische vader.

De juridische gevolgen zijn als volgt:

De naam

Bij het ontbreken van een vader/verwekker zal het kind de geslachtsnaam van de moeder dragen.⁶⁰

Het gezag over de kinderen

De kinderen zullen uitsluitend onder voogdij staan van de moeder, mits die onbevoegd is bevonden.⁶¹

Toestemming bij voorgenomen huwelijk

Het minderjarig kind heeft toestemming nodig als het in het huwelijk wil treden. Het gaat het om de ouders met wie het kind familierechtelijke betrekkingen heeft. Bij het ontbreken van de vader zal het kind alleen de toestemming van de moeder nodig hebben.⁶²

Verplichting tot levensonderhoud

De wederkerige verplichting tot levensonderhoud komt hier weg te vallen. Alhoewel de verplichting om het minderjarig kind te verzorgen op basis van artikel 334 lid 1 BW wel overeind staat, zal het toch niet geschieden vanwege het ontbreken van de vader, maar daartegenover staat ook dat op basis van wetgeving de onderhoudsplicht jegens de vader komt te vervallen.⁶³

---

⁵⁹ Spraakgesprek onderhoofd BuFaZ. mr. Purperhart.

⁶⁰ Van der Put & Neleman 1971, p. 90.

⁶¹ Van der Put & Neleman 1971, p. 91.

⁶² Van der Put & Neleman 1971, p. 91.

⁶³ Van der Put & Neleman 1971, p. 126.

Erfrecht bij versterf artikel 861 lid 1 BW

Vanwege het feit dat het kind niet in familierechtelijke betrekking staat met de vader zal het kind ten aanzien van het erfrecht bij versterf niets erven.⁶⁴

Legitieme portie artikel 940 BW

Ook op basis van de legitieme portie zal het kind niet erven.

1.7.1 De maatschappelijke gevolgen bij afwezigheid van de vader of verwekker

Alhoewel de volgende punten sociologisch van aard zijn, is het raadzaam ook deze punten mee te nemen bij het nagaan van welke wettelijke maatregelen in het belang van het kind genomen kunnen worden, wanneer een kind niet is erkend en de vader ontkent de verwekker te zijn. Immers zoals eerder aangegeven wordt wetgeving ingesteld op basis van waargenomen misstanden en dient de wetgeving voor het ordenen van de maatschappij en biedt het rechtsbescherming aan het individu.

Wetgeving is niet een autonome, onafhankelijke factor, maar een die in voortdurende wisselwerking staat met de normatieve en sociale processen in de samenleving. De algemene verwachting vanuit dit perspectief is, dat de kans dat beoogde effecten van een wet zich voordoen groter is naarmate de wet beter aansluit op de sociale werkelijkheid, op wat mensen weten, kunnen, willen en doen. De sociale normen en de wederzijdse afhankelijkheden in sociale verbanden spelen daarbij een rol.⁶⁵ De maatschappelijke gevolgen van de afwezigheid van een vader in het leven van kinderen is onderzocht en vanuit de sociale werking van wetgeving wordt dit meegenomen in dit onderzoek.

Lage eigenwaarde

Uit onderzoek is gebleken dat kinderen die zonder vader opgroeien vaak het zelfvertrouwen missen. De schoolgaande periode is de fase waarin zij zich bewust worden van het begrip vaderfiguur en de afwezigheid daarvan, gebleken is dat ze echter niet in staat zijn te begrijpen waarom de vader afwezig is en hoe om te gaan met deze harde realiteit.⁶⁶

---

⁶⁴ Van der Put & Neleman 1971, p. 91.

⁶⁵ Hertogh en Weijers, 2011, pg. 48.

⁶⁶ Afwezigheid van de vader: de gevolgen voor kinderen - Je bent mama.

Gedragsproblemen

Kinderen die niet met een vader zijn opgegroeid tonen ook vaak gedragsproblemen. Het kind is niet gehoorzaam en heeft het niet makkelijk om met medeleerlingen en leraren om te gaan. Hij kan ook emotioneel niet in balans zijn. Uit onderzoek bleek ook dat kinderen in bijzijn van hun moeder meer negatief gedrag vertonen dan in het bijzijn van hun vader.⁶⁷

Cognitieve ontwikkeling en schoolprestaties

Het gebrek aan aandacht aan het kind door de vader heeft zo een groot effect op het kind dat het van invloed is op de schoolprestaties. Het heeft vaak concentratieproblemen en geen animo in het maken van het huiswerk. Bij zo een kind ontbreekt het volledig aan motivatie. De kinderen volgen minder jaren onderwijs en de kans op drop-outs is veel groter. Uit onderzoek bleek dat de kinderen waar de vader wel aanwezig was succesvoller waren dan de kinderen zonder vader.⁶⁸

Gebrek aan identiteit

De ontwikkeling van kinderen op lichamelijk en emotioneel gebied vindt plaats in hun eigen familiekring. Het kind voelt zich onveilig. Het is dan niet makkelijk voor het kind om bepaalde competenties te verkrijgen en relaties binnen de gemeenschap te onderhouden.

Andere problemen die het kind dat geen vader heeft kan ervaren zijn:

- angst
- woede
- schuldgevoel

Verder kan het kind ook te kampen hebben met:

- verlatingsangst
- vereenzaming
- depressie

Het gevolg is dat er een vicieuze cirkel ontstaat. Het komt vaker voor dat de kinderen die zijn opgegroeid zonder vader op latere leeftijd ook hun eigen kinderen in de steek laten. Voorts zijn deze kinderen ook gevoeliger voor drugsmisbruik of verslaving aan andere schadelijke stoffen op zeer jonge leeftijd.⁶⁹

---

⁶⁷ Bosman 1993, p. 25.

⁶⁸ Bosman 1993, p. 24.

⁶⁹ Afwezigheid van de vader: de gevolgen voor kinderen - Je bent mama.

2. De huidige wettelijke maatregelen

Inleiding

In het vorig hoofdstuk is de geschiedenis van het IVRK nader bekeken alsmede de geschiedenis van het afstammingsrecht. Daaruit is gebleken dat het recht op afstammingsinformatie wel wordt toegekend in het IVRK, maar geen absoluut recht is. De begrippen moeder- en vaderschap zijn belicht en ook het verschil tussen bloed- en aanverwantschap. Het begrip minderjarigheid is uiteengezet, waarbij is komen vast te staan dat het minderjarig kind niet op zichzelf staat, maar staat onder ouderlijke macht of voogdij. Dat het kind de ouders nodig heeft, voornamelijk tijdens de minderjarige leeftijd is al uit het vorig hoofdstuk te concluderen. Uit deze gezagsrelatie zijn er verplichtingen voor de ouders of voogd en vloeien er rechten voort waarop de minderjarige aanspraak maakt. Artikel 342 lid 1 geeft aan dat de vader van een natuurlijk niet-erkent kind verplicht is het kind op te voeden en te verzorgen. In dit hoofdstuk zal ter beantwoording van de tweede deelvraag het accent gelegd worden op de wettelijke maatregelen die getroffen kunnen worden bij ontkenning van de vader dat hij de verwekker is. Ook de rechten die het niet- erkend kind mist wanneer de vader ontkent de verwekker te zijn zullen belicht worden. Een van deze rechten waarop het minderjarig kind aanspraak maakt is namelijk de onderhoudsplicht.

2.1 Vaderschapsactie

Zoals reeds vermeld is de gerechtelijke vaststelling in Suriname nog niet gebruikelijk. Men kent wel de zogeheten vaderschapsactie.⁷⁰ Vermeldenswaard is dat er een wezenlijk verschil is tussen deze twee begrippen. Bij de vaderschapsactie gaat het slechts om een bijdrage te verkrijgen in de kosten van verzorging en opvoeding als bedoeld in artikel 342 lid 1 Bw. Eerder is aangegeven dat er wel wat “spelregels” zijn bij de vaderschapsactie. De vrouw zal wel met bewijzen moeten komen dat ten tijde van het zwanger raken ze intiem was met die bewuste man. De rechter maakt daarbij gebruik van getuigen die kunnen staven dat de twee mensen in die periode als een intiem koppel door het leven gingen. In een situatie waarbij het bijvoorbeeld om een one night stand gaat en de buitenwereld het niet kan staven of een seksuele relatie waar de man zijn gezin al heeft en niet in het openbaar verschijnt met de vrouw zal het een veel complexere situatie zijn. In dit geval is de kans heel groot dat het kind zich niet zal kunnen beroepen op het recht dat artikel 342 lid 1 biedt.

---

⁷⁰ Interview onderhoofd BuFaZ. mr. Purperhart

2.2 Levensonderhoud van de minderjarige

Zoals reeds vermeld, is op basis van artikel 382 lid 1 BW de grens voor minderjarigheid de leeftijd van 21 jaar. Ouders zijn verplicht hun minderjarige kinderen te onderhouden en op te voeden.⁷¹ Tussen ouders en kinderen is er sprake van een wederkerige onderhoudsverplichting. Het recht op levensonderhoud staat pas overeind wanneer er sprake is van behoefte. Er vanuit gaande dat een minderjarige niet in diens eigen behoefte kan voorzien, acht de wetgever het niet nodig om eerst na te gaan als het minderjarig kind behoeftig is. Minderjarige kinderen hebben altijd het recht op levensonderhoud.⁷² Gek is het niet als de eerste vraag die er al gauw zal rijzen is: wat verstaat het recht onder behoefte? In het arrest van HR 30 juni 1939, *NJ* 1939/818 wordt aangegeven dat menigeen onder behoefte moet verstaan wanneer men geen eigen middelen heeft voor zijn eigen levensonderhoud en arbeid ook niet de wijze is om het te verkrijgen. Het gaat in dit geval dus om de toestand waarin de persoon verkeert, waarbij hij niet in zijn eigen behoefte kan voorzien en daarom is aangewezen op hulp van anderen.⁷³

Artikel 342 lid 1 BW geeft aan dat de vader van een natuurlijk niet-erkend kind verplicht is om tijdens de minderjarigheid het kind te verzorgen en op te voeden naar draagkracht. Dit is een eenzijdige verplichting van de vader (verwekker) jegens zijn onwettig kind. Zolang het kind niet door hem of juist wel door een ander is erkend blijft de onderhoudsplicht een eenzijdige handeling, erkent de verwekker het kind wel tijdens de minderjarige leeftijd, dan wordt de onderhoudsplicht een wederzijdse verplichting.⁷⁴ Buitenkamp geeft aan dat onder verzorging en opvoeden verstaan moet worden de zorg en verantwoordelijkheid voor het lichamelijke en geestelijke welzijn, maar dat daarbij de veiligheid van het minderjarig kind en diens bevordering van de ontwikkeling van zijn persoonlijkheid niet erbuiten gelaten mogen worden.⁷⁵ Uit het laatste kan herleid worden dat geestelijk en lichamelijke geweld, of enige vernederende behandeling gedurende de opvoeding en verzorging niet acceptabel is.⁷⁶ De verplichting tot levensonderhoud van de ouders jegens het minderjarig kind is niet gebaseerd op het feit als de ouders wel of niet het ouderlijk gezag hebben.⁷⁷

---

⁷¹ Art. 351 lid 2 BW: De ouders zijn verplicht hun minderjarige kinderen te onderhouden en op te voeden. Verlies of ontstentenis van de ouderlijke macht of de voogdij ontheft hen niet van de verplichting om tot de kosten van onderhoud en opvoeding naar evenredigheid van hun inkomen bij te dragen.

⁷² Buitenkamp 2011, p. 45.

⁷³ Asser 2020, p. 573.

⁷⁴ Van der Put & Neleman 1971, p. 126.

⁷⁵ Buitenkamp 2011, p. 53.

⁷⁶ Buitenkamp 2011, p. 53.

⁷⁷ Ter Haar & Kolkman 2014, p. 39.

2.3 Draagkracht

Om te komen op de omvang van de onderhoudsplicht zal men eerst de draagkracht van de onderhoudsplichtige enerzijds en de behoefte van de onderhoudsgerechtigde nagaan.⁷⁸ De plicht dat iedere ouder ten minste de verplichting heeft om naar draagkracht te voorzien in onderhoud van de minderjarige is dwingend recht.⁷⁹ Dwingend recht wil zeggen dat partijen niet mogen afwijken en is voornamelijk om de zwakkere partij te beschermen, in dit geval de minderjarige. Voorts vloeit uit deze bepaling ook voort dat al ware de ouders in staat een luxueuze verzorging en opvoeding te geven, dat zij gerechtigd zijn op basis van pedagogische overwegingen deze eenvoudig te houden. Het opvoedkundig inzicht van de ouders is hier beslissend.⁸⁰

2.4 Onderzoekresultaten kwantitatief onderzoek

Ter ondersteuning van de gevonden informatie in diverse literatuur boeken is er een enquête opgesteld met tien vragen, waarvan acht gesloten vragen waren. De vragen waren merendeels gebaseerd op de mogelijke gevolgen van het ontbreken van een vader en op basis van de verplichting die op de vader/verwekker rust. De gestelde vragen zijn:

1. Het geslacht
2. De leeftijdsklasse
3. Bent u de mening toegedaan dat een vader van belang is in het leven van een kind?
4. Is het volgens u belangrijk dat een kind weet wie zijn vader is?
5. Bent u met een vader opgegroeid?
6. Heeft u, of kent u anderen die geleden hebben onder de afwezigheid van een vader?
7. Wat zijn volgens u de gevolgen voor afwezigheid van een vader?
8. Wat is uw mening over een vader die tegen beter weten in ontkent het kind te hebben verwekt?
9. Ziet u wetgeving voor verplichting van een DNA-test voor de man als een oplossing?
10. Wat ziet u als oplossingsmodel voor dit probleem?

Er hebben 230 respondenten deelgenomen aan deze enquête. De selectie/keuze van de respondenten is als volgt geweest dat vrijwilligers via Whatsapp en vrijwilligers van de gesloten groep Team Mama op Facebook hieraan konden meedoen, doordat de link werd

---

⁷⁸ Ter Haar & Kolkman 2014, p. 39 & 40.

⁷⁹ Asser 2020, p. 607.

⁸⁰ Asser 2020, p. 607.

geplaatst op het forum. De periode waarin de respondenten de vragenlijst online konden invullen was van 25 oktober 2022 tot en met 29 oktober 2022. In een bericht is aangegeven dat de anonimiteit van de respondenten wordt gewaarborgd. De data is verwerkt op 30 oktober 2022 met behulp van grafieken in Google Forms. De bedoeling van dit kwantitatief onderzoek is om na te gaan wat het belang van een vader in het leven van een kind is en welke oplossingen mogelijk zijn, indien de vader zijn vaderschap ontkent.

Het resultaat

Van de 230 respondenten waren er 16 (7%) mannen en 214 (93%) vrouwen.

Deze respondenten zaten in de leeftijdsklasse:

< 18 jaar - 3 (1,3%)

18 - 25 - 20 (8,7%)

25 - 30 - 42 (18,3%)

30 - 40 - 111 (48,3%)

> 40 jaar 54 (23,5%)

Op de vraag als zij de mening toegedaan zijn dat de vader van belang is in het leven van een kind gaf 97,4% ja als antwoord en 2,6% koos voor neen.

97,8% gaf aan het van belang te vinden dat een kind weet wie zijn vader is en 2,2% gaf aan het niet belangrijk te vinden.

Op de vraag als de respondenten met een vader zijn opgegroeid, gaf 64,3% ja als antwoord en 35,7% zei neen.

87,8% gaf aan dat zij zelf of anderen kenden die geleden hebben onder de afwezigheid van de vader en 12,2% gaf aan dat ze er niet onder hadden geleden, noch derden kenden die onder de afwezigheid van een vader hadden geleden.

Het antwoord op deze vraag gaf een opsomming van gevolgen voor afwezigheid van een vader. De respondenten hadden de mogelijkheid voor meerdere opties te kiezen.

61 (70%) gaven aan gedragsproblemen

81 (35,2%) kozen voor slechte schoolprestaties

84 (36,5%) gaven depressie aan

112 (48,7%) vonden dat het kind een gebrek aan identiteit heeft.

37 (16,1%) gaven te kennen dat er geen negatieve gevolgen zijn.

Bij deze vraag werd aan de respondenten gevraagd wat zij vonden van een man die tegen beter weten in, zijn kind ontkent. Op 1 respondent na waren 229 antwoorden afkeurend.

66,1 % gaf aan dat een DNA-test verplicht stellen bij wet een oplossing biedt, 10% gaf aan het niet als oplossing te zien en 23,9% gaf aan dat het niet echt een oplossing zal zijn.

Op de laatste vraag wat de oplossing zou kunnen zijn voor het gedrag waar vaders het kind ontkennen gaven 158 (68,7%) respondenten aan dat wetgeving voor het verplicht stellen voor een DNA-test de oplossing is, 92 (40%) gaven aan hun heil in civielrechtelijke sancties (schadevergoeding) te zien en 64 (27,8%) respondenten gaven aan dat strafrechtelijke sancties wel de oplossing zou betekenen. Bij deze vraag was de mogelijkheid er om voor meerdere opties te kiezen.

Een beperking van het onderzoek is dat het ad random is geweest en niet representatief is voor de gehele Surinaamse samenleving.

Op basis van de enquête is te zien dan dat de meerderheid aangeeft dat het van belang is een vader in het leven van het kind te hebben en dat het kind hoort te weten wie de vader is. Slechts 12.2% gaf aan geen mensen te kennen die hebben geleden onder de afwezigheid van een vader en 16.1% gaf aan dat er geen negatieve gevolgen zijn wanneer een vader niet aanwezig is in het leven van het kind. 66,1 % geeft aan dat een DNA-test verplicht gesteld moet worden. Er kan over het algemeen gesteld worden dat het resultaat aangeeft dat artikel 7 IVRK, het recht van het kind om zijn ouders te kennen, in het belang is van het kind (artikel 3 IVRK).

3 Doorkruising artikel 11 AVRVM juncto artikel 17 Grondwet met artikel 7 IVRK en artikel 3 IVRK

Inleiding

In hoofdstuk twee is het begrip vaderschapsactie, levensonderhoud van de minderjarige belicht alsmede het begrip draagkracht. Zoals eerder vermeld moet er sprake zijn van behoefte en heeft de wetgever aangegeven dat het minderjarig kind altijd behoeftig is. Het is wetenschappelijk bewezen dat het ontbreken van een vaderfiguur nadelige gevolgen voor het kind heeft, hetzij juridisch en of maatschappelijk. Het recht op afstammingsinformatie wordt toegekend aan het kind in artikel 7 van het IVRK. De afstammingsinformatie is van belang voor het kind, wil het kind aanspraak maken op de rechten uit artikel 342 lid 1 BW. Artikel 11 AVRVM en artikel 17 Grondwet bieden de verwekker ook het recht op geen inmenging in zijn privéleven. In dit hoofdstuk zal worden nagegaan als er een doorkruising van artikel 11 AVRVM en artikel 17 van de Grondwet alsmede artikel 7 van het IVRK is en waarom het belang van het kind als eerste overweging wordt genomen.

3.1 Het begrip Grondrechten

Een formele omschrijving is wel geweest dat grondrechten de rechtsnormen zijn die voorkomen in de Grondwet.⁸¹ In het Surinaams Grondwet staan ze in het vijfde hoofdstuk.⁸² Een globale omschrijving op regeringsniveau geeft aan dat grondrechten, grondbeginselen zijn van een menswaardige samenleving.⁸³ Overal in de gewone wetgeving kan men geschreven fundamentele rechten vinden, echter wanneer fundamentele rechten in documenten van hogere orde zijn gepositieerd spreekt men van grondrechten. Grondrechten zijn te vinden in de Grondwet en in verdragen. Grondrechten zijn inherent aan het mens zijn. Bij de bescherming van grondrechten speelt de gewone rechter een belangrijke rol, hij is bevoegd om een besluit van de overheid te toetsen aan een grondrecht en kan schending van laatstgenoemde een onrechtmatige daad opleveren.⁸⁴ Mensenrechten in nationale grondwetten worden ook wel grondrechten genoemd. Ze zijn niet vervreemdbaar. Mensenrechten worden

---

⁸¹ Van Wissen 1992, p. 1.

⁸² SB 1987 no...

⁸³ Van Wissen 1992, p. 2.

⁸⁴ Van Wissen 1992, p. 31.

beschouwd als fundamentele morele rechten van een persoon om een menswaardig leven te leiden.⁸⁵

3.2 De geschiedenis van het Amerikaans Verdrag voor de Rechten van de Mens (AVRM)

Op 22 november 1969 werd het Mensenrechtenverdrag, ook wel bekend als het verdrag van San José, te Costa Rica aangenomen door de Organisatie van Amerikaanse Staten (OAS). In 1978 werd het van kracht. Dit verdrag is de Amerikaanse tegenhanger van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens.⁸⁶ De meeste lidstaten van de OAS hebben dit verdrag bekrachtigd. De VS heeft dit verdrag niet bekrachtigd, omdat zij zich niet wilde binden aan de bepaling dat minderjarige misdadigers niet de doodstraf kunnen krijgen.⁸⁷

Suriname is partij bij het AVRM sinds 1987.⁸⁸

Artikel 11 AVRM

1. Iedereen heeft het recht om zijn eer te laten respecteren en zijn waardigheid te laten erkennen.
2. Niemand mag het voorwerp zijn van willekeurige of beledigende inmenging in zijn privéleven, zijn gezin, zijn huis of zijn correspondentie, of van onwettige aanvallen op zijn eer of reputatie.
3. Een ieder heeft recht op bescherming van de wet tegen dergelijke inmenging of aanvallen.

De Surinaamse Grondwet

De Grondwet bestaat uit 186 artikelen en trad in werking op 30 oktober 1987.

Artikel 17 is een grondrecht en geeft aan dat *“Een ieder recht heeft op eerbiediging van zijn privéleven, zijn gezin, woning en van zijn eer en goede naam.”*

---

⁸⁵ David, P., Forsythe, 2006, p. 3.

⁸⁶ [Verdrag van San José - WWW.OAS.ORG](http://WWW.OAS.ORG).

⁸⁷ [Amerikaans Verdrag voor de Mensenrechten - Amnesty International](http://www.amnesty.org).

⁸⁸ Pact of San Jose, 22-11-1969. Suriname has ratified the American Convention on Human Rights on 12-11-1987.

3.3 Doorkruising artikel 7 IVRK, artikel 11 AVRМ en artikel 17 Grondwet

Het kan wel eens voorkomen dat wetten of wetsbepalingen tegenstrijdig zijn. Hiervan is er sprake wanneer de ene wet een plicht aangeeft, maar de ander wet juist een verbod oplegt. Als blijkt dat er hierover niets geregeld is dan kan menigeen uitgaan van de rangorde die er onderling is afgesproken om aan te geven welke wet voorrang heeft. Zo zal een hogere wet van een hogere instantie voor een lagere wet gaan, jonge voor een oude en een specifieke wet voor een algemene wet.⁸⁹ Maar wat als het bijvoorbeeld om twee verdragen gaat?

Zoals eerder gezien is het IVRK een verdrag. Artikel 7 uit dit verdrag geeft aan dat een kind het recht heeft op de informatie van zijn afstamming dat wil zeggen dat het kind het recht heeft te weten wie zijn vader en moeder zijn.

Artikel 11 van het AVRМ juncto artikel 17 van de Grondwet geven aan dat niemand verplicht kan worden tot inmenging in zijn privé aangelegenheden en van zijn gezinsleven.

Botsing van mensenrechten

Zoals eerder aangegeven is de ideale situatie van een kind eentje waar er sprake is van een moeder en een vader of verwekker, zelfs als het gaat om een verwekker die geen actieve rol speelt in het leven van het kind, maar wel toegeeft het kind te hebben verwekt. Verder is ook aangegeven dat het begrip verwekker en juridische vader niet altijd samenvallen. Het feit dat het bekend is wie de verwekker is van het natuurlijk niet- erkend kind wordt het gemakkelijk voor het kind om aanspraak te maken op artikel 342 lid 1 BW. Het probleem begint echter, wanneer BuFaZ niet over kan gaan tot de vaderschapsactie, omdat er geen getuigen zijn om de moeder haar bewering te ondersteunen, dat de man inderdaad de verwekker is. Artikel 342 lid 1 BW kan alleen jegens de verwekker/vader gebruikt worden.

Als deze twee artikelen van de twee mensenrechtenverdragen bekeken worden, dan is al gauw duidelijk dat het minderjarig kind zich kan beroepen op artikel 7 van het IVRK om erachter te komen wie de verwekker is en de man zich kan beroepen op de artikelen 11 en 17 van respectievelijk het AVRМ en de Grondwet bij eventuele verplichting voor een gerechtelijke vaststelling of vaderschapsactie. Het is handig aan te geven dat het in dit geval gaat om twee artikelen van dezelfde rangorde namelijk verdragen.

---

⁸⁹ [Welke wet heeft voorrang? - Belangenbehartiger.nl](http://www.belangenbehartiger.nl).

Opmerkelijk is dat wat voor het minderjarige kind volgens artikel 7 IVRK als een recht wordt beschouwd, bij eventuele nastreving daarvan voor de vader het als een schending van zijn recht volgens artikel 11 AVRVM en artikel 17 van de Grondwet beschouwd zal worden. In een dergelijk geval zal heel vaak gekozen worden voor het belang van het kind⁹⁰, zoals verwoord in artikel 3 van het IVRK. Immers de waardigheid van een kind, het recht op family life, het recht op gezondheid, het recht op bescherming en veiligheid en de kwetsbaarheid van het kind zijn belangrijke overwegingen conform de richtlijnen van het V.N. Comité Rechten voor het Kind, in GC 14.

Artikel 3 IVRK geeft aan dat, *“Bij alle maatregelen betreffende kinderen, ongeacht of deze worden genomen door openbare of particuliere instellingen voor maatschappelijk welzijn of door rechterlijke instanties, bestuurlijke autoriteiten of wetgevende lichamen, vormen de belangen van het kind de eerste overweging”*.

In de rechtspraak van Bufaz, wordt het belang van het kind steeds voorop gesteld en zal een beroep op de privacyrechten van de vader niet opgaan.

3.4 Het belang van het kind als eerste overweging volgens de literatuur in het kader van de onderhoudsplicht van de vader en het afstammingsrecht

Aan het kind wordt in de wet en in het gewoonterecht een speciale plaats geboden. Het recht maakt een duidelijk onderscheid tussen volwassene en kind op het gebied van fysiek, psychologisch en sociaal vlak. Het recht gaat ervan uit dat een volwassene in staat is om eigen verantwoordelijkheden te dragen en zelf na te gaan wat zijn belang is.⁹¹ Op basis hiervan beperkt het recht zich in grote mate toe voor het waarborgen van hun zelfbeschikkingsrecht zonder overheid.

In tegenstelling tot volwassenen wordt verondersteld dat kinderen wezens zijn die niet volgroeid zijn en niet in staat zijn om voor de volle honderd procent zelf te bepalen wat in hun belang is en om dat te behartigen. Terecht ziet het recht ze als afhankelijke personen die behoefte hebben aan continu persoonlijke zorg door een volwassene.⁹²

Het waardeoordeel dat dan ook gegeven wordt, is dat het recht de hoogste voorrang geeft aan de behoefte van het kind. Ten tweede “elke keer dat de kringloop die een in hoge mate

---

⁹⁰ Interview onderhoofd BuFaZ. mr.Purperhart.

⁹¹ Goldstein, Freud & Solnit 1979, p. 3.

⁹² Goldstein, Freud & Solnit 1979, p. 3.

ontoereikende relatie tussen ouder en kind veroorzaakt, doorbroken wordt, zal de maatschappij een goede vader of moeder voor de volgende generatie rijker worden”.⁹³

In vergelijking met volwassenen, die onder normale omstandigheden in staat zijn om gebeurtenissen nuchter te zien, beleven jonge kinderen gebeurtenissen alsof alles in een negatieve zin om hen draait. Een ander punt is dat volwassenen in staat zijn het hoofd te bieden aan de grilligheid van het leven door gebruik te maken van het verstand en intellect, terwijl het kind handelt op basis van irrationele motieven.⁹⁴

Artikel 3 lid 1 van het IVRK geeft aan dat alle staten die partij zijn bij dit verdrag ervoor moeten zorgen dat het belang van het kind voorop dient te staan. Het dient door elke instantie of orgaan die werken met kinderen voorop gesteld te worden. Het VN comité Rechten voor het Kind heeft in General Comment no.14 (GC 14) richtlijnen afgekondigd die door alle autoriteiten gehanteerd dienen te worden bij de bepaling van het belang van het kind. Kinderen moeten gezien worden als houders van universele, ondeelbare rechten.⁹⁵

In het arrest van de Hoge Raad, 25-03-2005, R03/139 was de vraag die er ontstond als in het kader van een gerechtelijke vaststelling van het vaderschap een belangenafweging tussen kind en verwekker dient plaats te vinden en als een gerechtelijke vaststelling inbreuk op het familie- en gezinsleven van de verwekker maakt.

De rechter in casu gaf in beide gevallen aan dat het belang van het kind steeds behoort te prevaleren boven dat van de verwekker en zelfs eventuele andere kinderen van de verwekker. Verder gaf de rechter aan dat de gerechtelijke vaststelling de laatste mogelijkheid is om familierechtelijke betrekkingen te doen ontstaan, echter moet rekening gehouden worden dat dit verzoek slechts openstaat voor de moeder, verwekker en het kind. Alhoewel in dit geval artikel acht van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) als tegenargument is gebruikt, kan men dit arrest naar analogie toepassen bij het gebruik van artikel 11 van AVRVM en artikel 17 van de Grondwet. Het belang van het kind dient altijd te prevaleren conform art. 3 IVRK en zoals ook in General Comment 14 van het Comité Rechten van het Kind is aangegeven.

Er is geen vaststaande definitie voor het belang van het kind. Dat is niet helder en duidelijk in het IVRK omschreven. In General Comment 14 geeft het V.N. Comité Rechten voor het

---

⁹³ Goldstein, Freud & Solnit 1979, p. 6.

⁹⁴ Goldstein, Freud & Solnit 1979, p. 11.

⁹⁵ Manohar 2021, p. 67.

Kind wel enkele elementen aan die als richtlijn dienen om het belang van het kind te bepalen. De volgende elementen dienen altijd in overweging genomen te worden bij de bepaling van het belang van het kind:

- A. Respect voor de opvattingen van het kind
- B. Het recht op behoud van identiteit
- C. Behoud van de familiale omgeving en behoud van relatie
- D. Zorg, bescherming en veiligheid van het kind
- E. Situatie van kwetsbaarheid
- F. Het recht van het kind op gezondheid
- G. Het recht van het kind op onderwijs.⁹⁶

3.5 Het belang van het kind als eerste overweging volgens BuFaZ

Zoals eerder aangegeven is BuFaZ de rechterhand van de rechters. Uit een interview met het onderhoofd van BuFaZ mr. Purperhart en mevrouw. Winter is ook gebleken dat heel vaak in zo een geval gekozen zal worden voor het belang van het kind. De ratio hierachter is dat het kind niet vraagt om geboren te worden, maar dat het kind ontstaan is uit een daad, waarbij twee volwassen mensen vermoedelijk consensus bereikt hebben. De hierboven genoemde factoren uit GC14 zoals het recht op family life, de kwetsbare situatie van een kind, het recht op zorg en bescherming van het kind, zijn recht op identiteit, het recht op gezondheid dienen de doorslag te vormen.

Ten tweede wordt van een volwassen persoon geacht dat die in staat is de consequenties te overzien van diens handelen. Een derde punt is dat de juridische en maatschappelijke gevolgen voor het kind die zijn aangehaald in paragraaf 1.7 en 1.7.1 vele malen funester zullen zijn voor het kind dan de mogelijke gevolgen voor de verwekker. Ten laatste dient het door te dringen tot de man dat daden gevolgen hebben al zijn ze niet gewild en dat ook voor hem geldt “bezint eer gij begint”.

---

⁹⁶ UN Doc CRC/C/GC/14 2013, par. 52-79.

Conclusie

Ouders spelen een belangrijke rol bij de opvoeding en verzorging van het minderjarig kind. Volgens de HR vallen de begrippen verwekker en biologische vader niet altijd samen. BuFaZ daarentegen geeft op basis van de Surinaamse wetgeving aan dat deze begrippen wel altijd samenvallen, maar dat verwekker/biologische vader en juridische vader niet altijd samen hoeven te vallen, hetgeen ik volledig ondersteun omdat de biologische vader degene hoort te zijn waar de genetische afstamming te vinden is. Minderjarige kinderen kunnen verschillende statussen bekleden en daaruit vloeien bepaalde rechten voort. Toch moet op de vraag als het afstammingsrecht een absoluut recht voor het kind is met neen beantwoord worden. Ongeacht de status van het kind staat het recht op verzorging gedurende de periode van minderjarigheid overeind. Het recht op family life van een kind is een belangrijk element aangegeven in General Comment 14 die een doorslag heeft in casu. Het element van “het recht op gezondheid” is eveneens doorslaggevend, omdat zowel uit het literatuuronderzoek, kwantitatief en kwaliteitsonderzoek blijkt dat de afwezigheid van een vader de mentale gezondheid van een kind kan beschadigen.

De afwezigheid van een vader in het leven van een kind blijkt uit onderzoek erg funest te zijn voor het kind. Voor het kind zijn er juridische en psychologische gevolgen.

Kort gezegd kunnen wij op de vraag welke rechten het niet- erkend kind mist als de vader ontkent de verwekker te zijn, aangeven dat het om het recht op verzorging en levensonderhoud gaat. Onder levensonderhoud van het minderjarig kind wordt verstaan dat het gaat om het voorzien in de behoefte van het kind. Dit recht kan niet tegenover een ieder worden uitgeoefend. Het Burgerlijk Wetboek geeft aan dat de ouders en of verzorgers belast zijn met deze taak. Artikel 342 lid 1 geeft expliciet aan dat de vader van een natuurlijk kind dat niet is erkend de plicht heeft om het kind te verzorgen en op te voeden naar draagkracht.

Vanwege de zwangerschap en de bevalling zal de relatie tussen de moeder en het kind onder normale omstandigheden geen problemen opleveren. In gevallen waar de verwekker ontkent de vader te zijn en de moeder geen getuigen heeft om haar bewering te ondersteunen, is het onmogelijk voor het kind om een beroep te doen op het bovenstaand artikel. Er blijkt ook geen wetgeving te zijn die de man verplicht zich te onderwerpen aan een DNA- test. Artikel 7 van het IVRK geeft aan dat het kind het recht heeft om te weten vanwaar het afstamt, wie zijn

ouders zijn. Tegelijkertijd geven artikel 17 van de Grondwet en artikel 11 van het AVRМ aan dat niemand verplicht kan worden tot inmenging van diens privéleven. Een eventuele verplichting tot het onderwerpen aan een DNA- test zal als schending van laatstgenoemde artikelen geïnterpreteerd kunnen worden door de verwekker.

Artikel 7 IVRK geeft het kind een recht, maar daartegenover zien wij ook dat artikel 11 AVRМ en artikel 17 van de Surinaamse Grondwet de vader/verwekker ook een recht geven. Inderdaad doorkruisen deze twee artikelen elkaar. Op de vraag waarom het belang van het kind als eerste overweging wordt genomen kan er immers gesteld worden dat het kind behoeftig en kwetsbaar is en daarom dient zijn belang altijd te prevaleren boven dat van de verwekker. Het kind dient op een waardige wijze voorzien te worden in zijn levensonderhoud. Het IVRK benadrukt de waardigheid van het kind.

Vanwege artikel 3 van het IVRK zal men altijd kiezen voor het belang van het kind. Het Bufaz stelt het belang van het kind in de praktijk ook voorop, evenals de rechter.

Op grond van het bovenstaande valt te concluderen dat het enig wettelijk middel in Suriname momenteel de vaderschapsactie is die een oplossing biedt voor de probleemstelling, echter zal het gelet op de getuigen die een moeder dient te hebben niet altijd een uitkomst bieden.

Aanbeveling

- Een mogelijke oplossing zou kunnen zijn dat de wetgeving aangepast moet worden om de DNA- test verplicht te stellen, als regel van dwingend aard, als de vader aangeeft niet de verwekker te zijn. De mogelijkheid tot gerechtelijke vaststelling brengt proceskosten alsmede kosten voor een advocaat met zich mee en wordt vooralsnog niet in Suriname toegepast. De vaderschapsactie biedt een uitkomst, maar pas als derden als getuigen in beeld komen en dat is niet altijd het geval. Een DNA- test op basis van de wet zal efficiënter en zeker kostenbesparend zijn. Mogelijkerwijs zal het aantal gevallen waar de verwekker tegen beter weten in ontkent afnemen en zullen verwekkers zich kwijten van hun taak. In het verlengde daarvan zou een schadevergoeding aan het kind en de moeder als civielrechtelijke sanctie kunnen worden opgenomen in het Surinaams wetboek. In gevallen waar de moeder alleen voor alles heeft opgedraaid. Civielrechtelijke sancties kunnen zijn een schadevergoeding in geld uitgedrukt, waarvan de hoogte gebaseerd is op het aantal jaren van het kind zonder vader.

- Ten aanzien van de verhaalbaarheid met betrekking tot de kosten van de DNA- test zou men uit kunnen gaan van vier situaties:

1. De situatie waar de vrouw zeker weet dat de bewuste man die ze als verwekker aangeeft ook daadwerkelijk de verwekker is, maar de man tegen beter weten in ontkent. In dat geval zouden de kosten na het resultaat volledig op de verwekker verhaald moeten worden. Betalingsregeling kan optioneel zijn.

2. De situatie waar de vrouw vanwege haar “levensstijl” aangeeft zeker te zijn van de man die zij als verwekker aangeeft, maar na de test ongelijk blijkt te hebben. In dat geval zouden de kosten volledig voor de moeder moeten zijn. Betalingsregeling kan optioneel zijn.

3. In gevallen waar beide ouders aangeven te twijfelen wie de vader is op basis van het feit dat beide mensen meerdere partners hebben, zouden de kosten gedeeld moeten worden naar draagkracht vanwege de aard van de relatie.

4. Ingeval geen van de ouders kapitaalkrachtig is om voor de kosten op te draaien, dan kan de overheid inspringen met een betalingsregeling. Indien ook dat zeer moeizaam gaat, dan

zouden de ouders een tegenprestatie in de vorm van werk kunnen leveren, tot de schuld is voldaan.

- Schadevergoeding voor moeder en kind bij vaststelling dat de man de verwekker is na de test.

Verder wetenschappelijk onderzoek is aan te bevelen, waarbij er een gedegen steekproef gedaan wordt en de vragen bij het kwantitatief onderzoek worden meegenomen. Vanwege een tekort aan tijd, was het niet mogelijk om in dit onderzoek middels een steekproef breed in de samenleving het onderzoek te doen.

Literatuurlijst

Literatuur

Asser, 1984

C. Asser, J. de Ruiters *Personen en Familierecht* deel 1, Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink (12e druk) 1984.

Asser, 2020

C. Asser, W.D.H. Kolkman *Personen en Familierecht deel 1, De persoon, afstamming, gezag en omgang, levensonderhoud, bescherming van meerderjarigen*, Deventer: Kluwer (19e druk) 2020

Bosman 1993

M. H. Bosman, *Opvoeden in je eentje, een onderzoek naar de betekenis van het moedergezin voor de onderwijskansen van kinderen*, Groningen: Swets en Zeitlinger 1993

Buitenkamp 2011

A. Buitenkamp, *Praktisch Personen- en Familierecht*, Groningen: Noordhoff, 2011.

David , Forsythe 2006

P. David, Forsythe, *Human Rights in International Relations*, second Edition, University Press Cambridge, 2006

Dijksterhuis H 1987

H.L.G. Dijksterhuis-Wieten, *Procederen in Familiezaken*, Deventer: Kluwer 1987

Goldstein, Freud & Solnit 1979

J. Goldstein, A. Freud & A. Solnit, *De toverformule in het belang van het kind*, Deventer: Kluwer 1979

Haar ter en Kolkman 2014

J.H.M. ter Haar, W.D. Kolkman, *Personen- familierecht &- erfrecht, In een notendop*, Zutphen: Walburg 2014

Hertogh M., en Weyers, H., Recht van Onderop. Antwoorden uit de rechtssociologie, Ars Aequi Libri, Nijmegen, 2011

Holtrust 1993

N. Holtrust, *Aan moeders knie, De juridische afstamming tussen moeder en kind*, Nijmegen: Ars Aequi Libri 1993

Huls 1995

N.J.H. Huls, *Grenzen aan Mensenrechten*, Leiden: Stichting NJCM - Boekerij, 1995

Kakebeeke van der Put en Neleman 1971

A. Kakebeeke van der Put, P Neleman, *Compendium van het personen en familierecht*, Deventer: Kluwer 1971

Lückers 1994

M/L.C.C. Bruijn- Lückers, *EVRM minderjarigheid en ouderlijk gezag, A whole code of juvenile*, Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1994

Manohar 2021

Manohar, M., A Legal study on Child Abuse and Neglect in Suriname (Dissertation). Paramaribo, Institute for Graduate Studies and Research/Anton de Kom University of Suriname

Praag 2007

R. Praag, *Vermogensrecht, Verbintenissenrecht*, Paramaribo: Anton de Kom universiteit 2007

G.J.M. Wissen van, 1992

G.J.M. van Wissen, *Grondrechten*, Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1992

Wolfsen, Aleid 2016

Wolfsen, Aleid, *Kind en ouders in de 21ste eeuw, Rapport van de staatscommissie Herijking ouderschap*, Den Haag: staatscommissie Herijking ouderschap 2016

Internetbronnen

Afwezigheid van de vader: de gevolgen voor kinderen - Je bent mama 30 september 2022

Verdrag van San José - Wikipedia 20 oktober 2022

Amerikaans Verdrag voor de Mensenrechten - Amnesty International 11 oktober 2022

Pact of San Jose, 22-11-1969. Suriname has ratified the American Convention on Human Rights on 12-11-1987 20 oktober 2022

Verdragen

IVRK. Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind, New York, 20 november 1989

AVRM. Amerikaans Verdrag voor de Rechten van de Mens

EVRM. Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, Rome, 04 november 1950

Jurisprudenties

- Computercursus HR 14 oktober 1983, *NJ* 1984, 106
- Triepels van Kantten HR 23 januari 1987, *NJ* 1987, 913
- HR 30 juni 1939, *NJ* 1939/818
- 26 juni 2009, nr 07/13656
- Afstammingsrecht. Biologische vader is ook verwekker
- Hoge Raad, 25-03-2005, R03/139
- Afstammingsrecht. Dient er in het kader van een gerechtelijke vaststelling van het vaderschap een belangenafweging tussen kind en verwekker plaats te vinden?

Wetgeving

- Surinaams Burgerlijk Wetboek, S.B. 2000 no.6
- Grondwet van de Republiek Suriname, S.B. 1987 no. 116

Interview:

Interview onderhoofd BuFaZ. mr. Purperhart

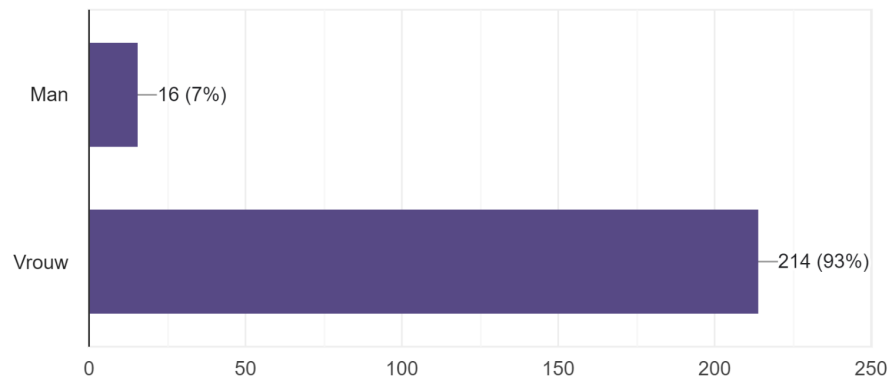

Bijlagen

De resultaten van het onderzoek in tabellen en grafieken

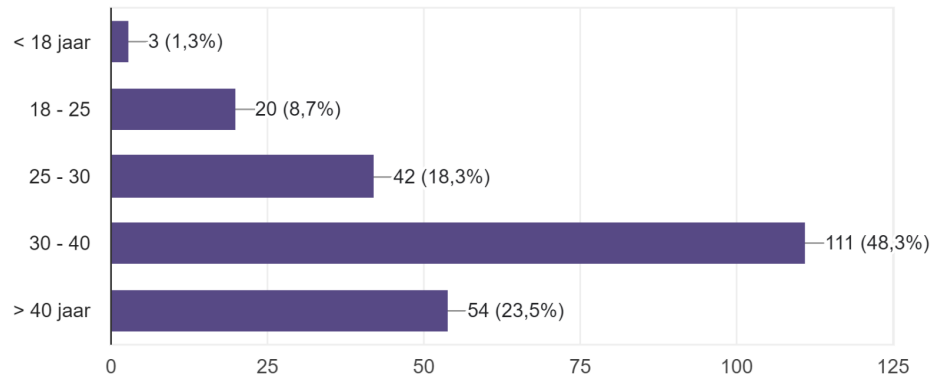
1. Uw geslacht

230 antwoorden

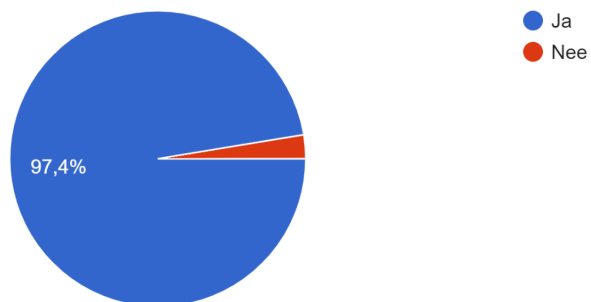
2. Leeftijdsklasse

230 antwoorden

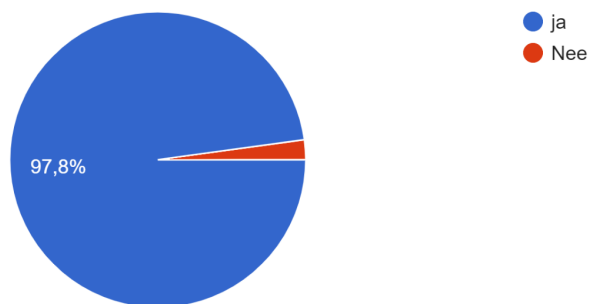
3. Bent u de mening toegedaan dat een vader van belang is in het leven van een kind?

230 antwoorden

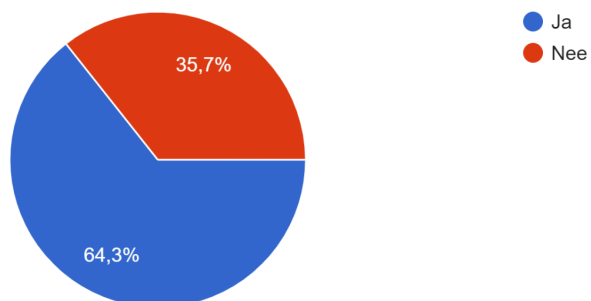
4. Is het volgens u belangrijk dat een kind weet wie zijn vader is?

230 antwoorden

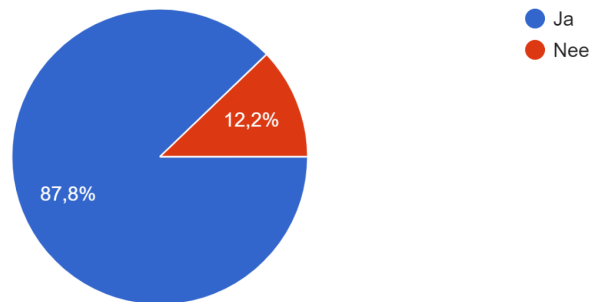
5. Bent u met een vader opgegroeid?

230 antwoorden

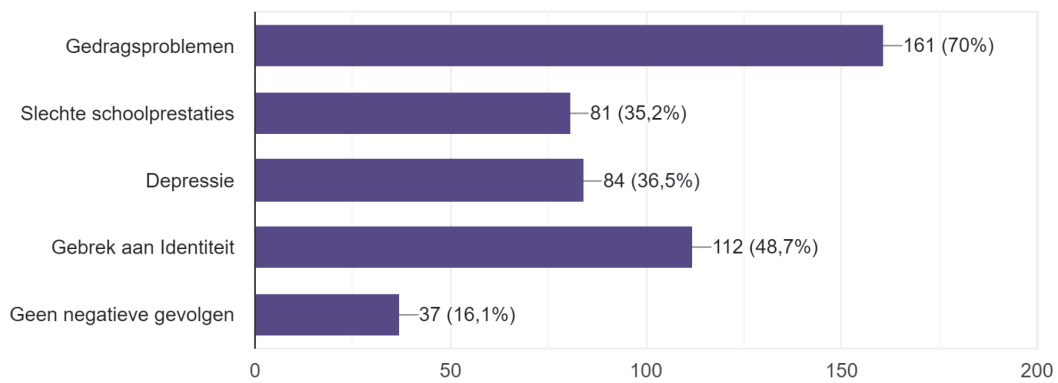
6. Heeft u of kent u anderen die geleden hebben onder de afwezigheid van een vader?

230 antwoorden

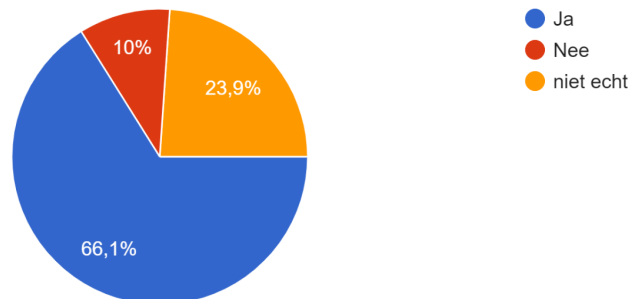
7. Wat zijn volgens u de gevolgen voor afwezigheid van een vader?

230 antwoorden

9. Ziet u wetgeving voor verplichting van een DNA test voor de man als een oplossing?

230 antwoorden

10. Wat ziet u als oplossingsmodel voor dit probleem?

230 antwoorden

